

Ord kan udtale, at Underverdenen rejser sig. Vi lever ganske vist i et fredeligt Land — fredeligt er det endnu, heldigvis —, og jeg skal ikke ringe med Stormklokken, førend Uvejrsluften er tung og uheldsvanger over os alle; men der er dog ingen af os, som, hvis vi oplader vort Øre, kan undlade at høre rundt omkring fra stærke, vilde, hadfyldte Skrig, lige saa stærke som Kanonerne Torden. Er der nogen af os, som i dette Øjeblik kan se Fremtiden uden igennem en Taage, der synes næsten lige saa blodfyldt som den Gang, man sloges paa de store Valpladser? Og alligevel vover man at kaste os her i Landet ud i en mægtig politisk Strid, i en Kamp, som efter al Sandsynlighed vil blive en Grundlovskamp! Nu faar vi se.

Jeg vil blot gentage: Statslaanet er nødvendigt — ingen har bestridt dette —, og det er nødvendigt for enhver Regering. Der kan ikke fortsættes med at regere i Landet, uden at Midlerne skaffes til Veje. Det maa vedtages uden Betingelser, pure, som det er forelagt. Der kan ingen Betingelse hæftes dertil, og hvad der er hæftet dertil; og hvad man har talt om i Dag, har jo ikke det allerfjerneste at gøre med selve Statslaanet og med dets Nødvendighed. Forhandlingen om denne i øvrigt uvedkommende Ting er blevet afvist. Hvis nu efter Opfordring fra Mindretallet i dette Ting Landstingets Flertal gaar til Forkastelse, saa maa Regeringen naturligvis fralægge sig ethvert Ansvar derefter; men saa kommer Ansvaret til at hvile paa dem, der nu foranlediger denne Forkastelse, som har fremtvunget en uhorst, en uforfatningsmæssig og muligvis højst ulykkelige Politik!

Indenrigsministeren (Rode): I den afgivne Betænkning er der i dens første Afsnit, som omhandler Statslaanet og den finansielle Situation, en enkelt Sætning, som vedrører mig. Mindretallet peger hen paa Fremtiden og siger, at om den finansielle Situation har Ministeriet ikke kunnet sige noget, som frembød faste Holdepunkter af væsentlig Betydning; hvad der blev sagt, siges der, har været af en saa vag og svævende Art, at det end ikke egnede sig til at gives Udtryk i skriftlig Form. Det sidste Ord sigter til en Udtalelse af mig. Efter at jeg havde fremsat min Anskuelse vedrørende forskellige af vore Ernæringsloves Udgifter i indeværende Aar og deres mulige Udgifter i det følgende Aar, blev der spurgt, om de Tal, der var nævnte, kunde gives skriftligt,

og dertil svarede jeg nej. Det maa jo enhver kunne indse, som har hørt, hvad jeg kunde sige derom; jeg antager ogsaa, at Tinget vil indrømme dette, naar jeg her gentager et Par af disse Bemærkninger.

Jeg sagde, at Smørordningen er for indeværende Aar opført med 12 Mill. Kr. for Sommerhalvaaret og 54 Mill. Kr. for Vinterhalvaaret, tilsammen 66 Mill. Kr. Denne Smørordning vil i næste Halvaar, hvis den skal fortsættes, saaledes som Loven har skildret det, og Produktionen ikke bliver større, end at den dækker Hjemmeforbruget, medføre en Udgift af 40 Mill. Kr. i Sommerhalvaaret. Men, siger jeg, Margarineproduktionen er tiltaget, der er en Mulighed for, at Billedet skifter helt om, ikke blot saaledes, at Staten maaske ikke faar en eneste Øres Udgift til Smørordningen i Sommerhalvaaret 1919, men maaske endogsaa saaledes, at Eksporten giver saa betydelige Indtægter, at derigennem en saa væsentlig Del af Statens Udgift i Vinterhalvaaret 1919 bliver dækket, at de Penge, der nu bevilges, bl. a. gennem Statslaanet, til Dækning af Tilskuddet til Smørproduktionen, kun bliver at betragte som forskudsvis erlagte, idet Smørordningens andet Halvaar bringer Pengene tilbage. Jeg behøver vist blot at nævne dette ene Eksempel, for at enhver kan se, hvor forskelligartet de finansielle Forhold vil stille sig i Aar, efter som Produktionsbetingelserne bliver.

Jeg nævnede videre de store Ordninger for Flæsk og Korn, hvis Udgifter er meget betydelige i indeværende Aar, og jeg sagde: Hvorledes kan i dette Øjeblik nogen sige, hvilken Udgift dette vil medføre i det kommende Aar, naar han ikke kender Produktionspriserne? Den, der kan sige, hvad Prisen paa Sukker i Udlandet vil blive til næste Aar, hvad Prisen paa Korn vil blive, hvor stor Høsten vil blive her i Landet, hvor meget vi vil kunne indføre af Foderstoffer og derfor producere af Flæsk, hvor meget vi kan fremstille af Smør, og hvor meget vi kan udføre, og hvilke Priser vi i Udlandet kan faa for det producerede Smør — den, der ved alt dette, ja, han kan give en skriftlig Fremstilling af næste Aars finansielle Stilling. Jeg antager, at det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), der jo en Gang en kortere Tid har været Finansminister, vil være i Stand dertil, og saa er det bedst, at han faar Lejlighed til at give det høje Ting en saadan skriftlig Fremstilling.

Jeg skal, idet jeg fremfører disse Bemærkninger, knytte nogle Ord til, hvad Finansministeren udtalte om de bevilgede